

Støttet af
Fødevarerministeriet og EUDen Europæiske Union ved Den Europæiske Fond
for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet
for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget
i finansieringen af projektet.

Industrien i ny rolle som bank

STØTTE: Bankerne siger nej, og fødevarerindustrien overtager derfor en del af opgaven med at finansiere landbrug. Danpo er gået længst.

LARS ATTRUP

lars.attrup@jp.dk

Det er efterhånden sjældent, at der er rejsegilde på en ny stald i dansk landbrug. De fleste landmænd, der gerne vil bygge og ekspandere, bliver afvist i banken. Det var derfor en helt usædvanlig begivenhed, da en landmandsfamilie nær Hjørring for nylig kunne indvi hele tre nye kyllingestalde på en gang.

Den økonomiske baggrund for projektet er også usædvanlig, men viser måske en vej ud af den aktuelle kreditklemme for landbruget. En vækstpakke fra slagterikoncernen Danpo har været med til at sikre økonomien i projektet.

»Danpo kautitioner for en del af gælden og giver os en indtjeningsgaranti, som reelt er en forsikring mod tab. Den samlede pakke fra Danpo har afgjort haft betydning for vores beslutning om at gå ind i branchen. Samtidig gør den økonomiske opbakning fra Danpo det noget lettere at få banklån til byggeri af nye stalde,« fortæller landmand Lars Bo Thomsen.

Han og resten af familien

kunne i december 2012 indvi tre nye kyllingehuse, hvorfra Danpo årligt vil modtage knap 1 mio. slagtekyllinger. Prisen for de tre stalde er i alt 17 mio. kr., og Danpo har kautioneret for 4,5 mio. kr.

Danpo kautitioner

Danpos vækstpakke er udviklet som reaktion på de seneste års krise, der har gjort det særdeles vanskeligt for landmænd at låne til ekspansion eller blot til at opretholde den eksisterende produktion.

»Dybset set er det et sygdomstegn, at vi er nødt til at gøre det her. Det burde være den finansielle sektor, der løste disse opgaver. Vi har intet ønske om at lege bank og blive økonomisk involveret i landbrugsproduktion, men vi har simpelthen følt, at vi var nødt til at gøre det for at sikre virksomhedens konkurrencekraft,« forklarer Jes Bjerregaard, adm. direktør for Danpo.

Han påpeger, at det er afgørende for Danpos konkurrenceevne, at selskabets slagtekapacitet udnyttes optimalt.

»Vi er i forvejen presset af det høje danske omkostningsniveau, så det er ganske

Lars Bo Thomsen og Frederik Hyldgaard Thomsen har fået støtte af fjerkrægiganten Danpo, der af konkurrencemæssige hensyn har trådt til for at hjælpe, da bankerne ofte smækker kassen i.

Foto: Mikkel Berg Pedersen

Fjerner risiko

De seneste år har der været optræk til netop den situation, Danpos ledelse frygter. Ældre landmænd forlader løbende erhvervet, og nedslidte stalde lukkes. Samtidig har det været næsten umuligt for både etablerede og unge landmænd at få finansieret byggeri af nye stalde.

»Det har været særdeles vanskeligt for landmændene at få bankfinansiering til staldbyggeri. Det truer vores råvareforsyninger, og derfor har vi sammensat en pakke med en række tiltag, som reducerer risikoen for bankerne og gør det nemmere for dem at levere finansieringen til nybyggerier,« fortæller Jes Bjerregaard.

Vækstpakken fra Danpo indebærer blandt andet, at selskabet kautitioner for 1,5 mio. kr. af gælden i et mel-

lemstort, nybygget kyllingehus, som typisk koster omkring 5 mio. kr. Samtidig får landmanden en 7-årig indtjeningsgaranti, som ikke er gylden, men dog garanterer, at der er penge til at betale renter og afdrag på hele lånet. Der er også et særligt pristillæg på leverancer af

kyllinger fra nye stalde. Endelig dækker Danpo op til 100.000 kr. af landmændenes udgifter til miljøansøgninger i forbindelse med nybyggeri.

De første fem landmænd har allerede bygget nye stalde med hjælp fra Danpos vækstpakke og andre 15-20

er gået i gang med søge miljøtilladelse til byggeri. For Danpo er målet, at antallet af slagtninger skal øges med næsten 20 pct. til 55 mio. i løbet af tre år.

Formanden for Fjerkrærådet, landmand Martin Hjørt Jensen, har selv brugt Danpos vækstpakke til at sikre fi-

Slagterigigant finansierer byggeri af nye stalde

■ Bankerne afviser at finansiere nye svinestalde.

■ Derfor må slagterierne yde støtte til nye stalde.

LARS ATTRUP

lars.attrup@jp.dk

Efter flere års tilbagegang har de store slagterikoncerner i år kastet sig aktivt ind i kampen for at opretholde dansk slagtesvineproduktion.

I en årrække er der stort set ikke bygget nye slagtesvine-

stalde i Danmark, og stadig flere landmænd har valgt at eksportere deres smågrise levende til Tyskland. Det har tvunget Danish Crown til at lukke flere slagterier. Alene i 2012 voksede eksporten af levende grise med 1,5 mio. dyr, mens antallet af slagtninger i Danmark faldt tilsvarende.

»De seneste fire år er kun bygget ganske få nye slagtesvinestalder i Danmark. De eksisterende stalde nedslides, og gamle stalde lukkes løbende. Konsekvensen har været en vigende produktion af slagtesvin, hvilket forrin-

ger Danish Crowns kapacitetsudnyttelse og belaster driftsøkonomien,« påpeger Asger Krogsgaard, næstformand i Danish Crowns bestyrelse.

Støtte

Derfor er Danish Crown begyndt at støtte byggeri af nye slagtesvinestalder. Også smågrisestalder, der ombygges til slagtesvinestalder, udløser støtte. Støtten kan maksimalt udgøre omkring 500.000 kr. pr. byggeri og ordningen, der blev indført for et halvt år siden, har væ-

ret et tilløbsstykke. Danish Crown har allerede underskrevet kontrakter med 72 landmænd, som får støtte til byggeri svarende til en årsproduktion på 332.000 grise. Slagteriselskabet Tican har indført en lignende ordning. Nye tal fra Landbrug & Fødevarer viser, at eksporten af levende grise i løbet af foråret 2013 er holdt op med at vokse, mens antallet af slagtninger hos Tican og Danish Crown er stabiliseret. Det skyldes en række faktorer, og slagteriernes støtteordninger er så nye, at de endnu kun

har haft beskedne effekter.

»Vi er nødt til selv at gøre noget, hvis vi vil opretholde produktionen. De seneste år har finanssektoren stort set ikke lånt ud til byggeri af nye slagtesvinestalder,« siger Asger Krogsgaard.

Forsigtige banker

En del af forklaringen på bankernes forsigtighed er, at mange slagtesvineproducenter de seneste år har haft store underskud, og samtidig er værdien af landbrugsjorden faldet mere end 40 pct. En anden vigtig faktor er, at reg-

lerne for, hvordan bankerne skal værdisætte landbrugsbedrifter, er blevet strammet voldsomt op.

»En helt ny stald, som har kostet 10 mio. kr. at bygge, kan banken finde på at vurdere til 5 mio. kr. Stalde, der er mere end 10 år gamle, vurderes til 0 kr. En så negativ vurdering gør et voldsomt indhug i landmændenes egenkapital og gør det endnu vanskeligere at låne penge,« vurderer Asger Krogsgaard.

Finanstilsynets regler for værdisættelsen blev ændret i 2012, og konsekvensen kun-

Støttet af Fødevarerministeriet og EU

Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet.

TEMA

Økonomisk støtte

■ Slagterikoncernen Danpo har været med til at sikre økonomien i flere nye projekter.

BAGGRUND

- Bankerne vil ikke låne flere penge ud til landbruget.
- Derfor falder produktionen, hvilket skaber problemer for alle de virksomheder, der er afhængige af råvareleverancer fra landmændene.
- Virksomhederne reagerer ved at overtage en del af bankernes opgave med at yde lån til landmændene.

Gyldent erhverv får afslag på lån

■ Unge danskere kan ikke låne til køb af minkfarme. Det udnytter rige kinesere.

LARS ATTRUP

lars.attrup@jp.dk

Danske minkavlere har de seneste år haft en formidabel indtjening. Alligevel er det særdeles vanskeligt for unge at komme ind i erhvervet, da det er næsten umuligt at få finansieret køb af en minkfarm.

»Der er 1.400 minkavlere i Danmark, og deres gennemsnitsalder har i nogen tid været stigende. Omkring 25 pct. af avlerne er nu over 60 år, og det er vanskeligt at sælge farmene, fordi bankerne forlanger, at den unge køber skal stille med en egenkapital på op mod 35 pct. af købssummen,« fortæller Ole B. Larsen, finansrådgiver i andelselskabet København Fur.

København Fur, der er ejet af de danske pelsdyravlere, driver verdens største auktionshus for pelskind. Eksporten af skind er de seneste år tordnet i vejret, og priserne har været i top. Det har forgyldt minkfarmerne.

»En gennemsnitlig minkfarm koster 6-7 mio. kr., og med de aktuelle priser på skind er tilbagebetalingstiden omkring tre år. Alligevel er det meget vanskeligt for de unge at få finansieret et køb. Forklaringen er, at ingen ved, hvor længe skindpriserne bliver på det aktuelle niveau. Vores branche har historisk været præget af store prisudsving,« siger Ole B. Larsen.

For at hjælpe unge ind i erhvervet er København Fur begyndt at finansiere op til 10 pct. af købssummen på farmene. Det sker til markedsrente, og pengene skal afdrages over fem år. København Fur yder også en del af driftskreditten.

»Vi ønsker ikke at tabe penge på det her. Vi kræver, at køberne har de rette kvalifikationer. Samtidig skal

bedriften have en rimelig pris, og den øvrige finansiering skal være skruet rigtig sammen. Når vi siger ok til at hjælpe, får det samtidig karakter af en blåstempling af projektet, hvilket i sig selv kan have en værdi, når landmanden skal skaffe resten af pengene i banken,« vurderer Ole B. Larsen.

Kinesiske opkøb

I nogle tilfælde har den økonomiske opbakning og faglige rådgivning fra København Fur været afgørende for, at det er lykkedes unge købere at få finansieret deres første minkfarm.

Mens unge danskere har vanskeligt ved at komme ind i minkbranchen, er kinesiske investorer begyndt at købe danske farme.

»Jeg kender til fem farme, der er købt af kinesiske investorer. Nogle af dem har forsøgt at etablere farme i Kina, men har haft problemer med foder og sygdomme. De har erkendt, at Danmark har verdens bedste minkavl, og derfor investerer de nu her. De kinesiske ejede farme har primært danskere ansat, de sælger deres skind til os og følger alle regler. Alligevel er det lidt ærgerligt, hvis unge danskere ikke får mulighed for at komme ind i branchen,« mener Ole B. Larsen.

nansieringen af en ny stald.

»Det er et virkeligt stærkt signal til banken, at slagteriet aktivt støtter byggeriet. For nogle landmænd vil det helt afgjort være udslagsgivende, når de sidder over for bankrådgiveren,« siger Martin Hjort Jensen, der påpeger, at det formentlig er en god in-

vestering at bygge nye stalde, da alle analyser fra organisationer som OECD og FAO peger i retning af et stærkt stigende forbrug af kyllingekød i de kommende år. Alligevel får de fleste landmænd afslag i banken.

Det er derfor sandsynligt, at flere danske fødevarer-

somheder vil følge Danpo, som foreløbig er den virksomhed, der er gået længst i retning af at understøtte landbrugsproduktion. Begge de store slagteriselskaber Danish Crown og Tican har for nylig indført ordninger, der støtter byggeri af slagtesvine-stalde. Danish Crown støtter

også byggeri af kvægstalde.

»Jeg vil ikke afvise at vores nuværende støtteordning bliver udbygget med andre elementer. Målet er øget produktion og bedre kapacitetsudnyttelse til gavn for alle vores ejere,« siger Asger Krosgaard, næstformand i Danish Crowns bestyrelse.

Den stigende eksport af levende grise til udlandet er i løbet af foråret 2013 bremset op.

Arkivfoto: Gregers Tycho

ne omgående aflæses i erhvervets konjunkturmålinger, hvor andelen af landmænd, der har problemer med at låne penge, steg markant.

»Selv landmænd med gode, rentable projekter får nu afslag i banken. Samtidig er det kun ganske få banker, der vil modtage nye landbrugs-kunder. Konkurrencen i den finansielle sektor sættes dermed ud af kraft, og bankerne får en monopolagtig status,« mener erhvervsøkonomisk chef Klaus Kaiser, Videncenteret for Landbrug.

LANDBRUG

Kreditklemme

■ Bankerne siger nej, så en række virksomheder er begyndt at finansiere landbrug.

■ København Fur finansierer en del af købssummen ved generationskifter på minkfarme og leverer samtidig en del af driftskreditten.

■ Danpo dækker landmændenes udgifter til miljøansøgning ved staldbyggeri og kautionerer for 1,5 mio. kr. pr. kyllingehus. Danpo giver også en 7-årig indtjeningsgaranti og et pristillæg på kyllinger leveret fra nye stalde.